

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.

CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 50 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiunile se primesc după învoială.

Partea oficială.**Colectă pentru biserica din Curtuiușul mare.**

Parohia Noastră Curtuiușul mare din tractul Șomcutei, deși împopulată, din lipsa terenului cultivabil, este foarte săracă. Pe credincioșii vrednici ai acestei parohii în decursul războiului celui mare i-a ajuns o mare nenorocire; le-a ars biserica, cel mai scump odor al sufletului lor creștinesc, atunci când bărbații și fiii lor erau în țări streine și trebuia să-și pună viața — cei ce au rămas acasă, femeile și neputincioșii au trebuit să îndure cea mai cumplită durere, văzând mistuindu-se în flăcări locașul dumnezeiesc din comuna lor, neputându-se salva absolut nimic afară de un molitevnic, care se află acasă la cantor.

Credincioșii aceștia însă, deși încercați în dureri mai mult ca alții mai fericiți, n'au desnădăjduit. Increzuți în ajutorul Atotputernicului, au strâns fond din sărăcia lor, și au alergat în toate părțile, făcând cele de lipsă, ca să poată ridica locașul lui Dumnezeu. Mijloacele lor însă sunt neîdestulătoare și au mare trebuință de ajutorul sufletelor miloase creștinești.

Lăsăm tuturor Fraților preoți din păstoria sufletelor, ca vestind în biserică poporului credincios aceste, să întreprindă colectă pentru biserica din Curtuiușul mare. Sumele încurse să se înainteze oficiilor protopopești, cari până în 15 Decembrie 1924 vor înainta suma realizată, — cu raport și tablou — Ordinariatului.

Semnând din partea Noastră suma

de 10.000 Lei, îndemnăm cu căldură Onorații Frați și credincioșii preaiubiți ca să jertfească fiecare cu drag, din prisosul ce-l are din darul Domnului, pentru biserica lui Dumnezeu.

Cerșesc dela Preabunul și înduratul Dumnezeu respłata însușită a darului Său peste toți cei ce vor alerga într'ajutorul celor încercați de soarte și cari doresc din suflet a-și vedea iarăși ridicată o biserică a Domnului în mijlocul lor.

Gherla, la 30 Septembrie 1924.

Nr. 4208.

HIROTONIRE.

În ziua de 25 Septembrie a. c. au fost hirotoniți întru ipodiaconi și diaconi, iar în 27 Septembrie (14 st. v.) a. c. întru preoți — în biserica din *Chizeni* — următorii absolvenți de ș. teologie:

Ștefan Botha, Coriolan Coza, Aurel Drăgan, Ioan Ghițiu, Nicolae Nechita, Eugen Pop, Tit Pop, Petru Scridon și Petru Vlad.

Din șed. cons. 30 Sept. 1924.

Nr. 4037.

NUMIRI.

Onoratul *Iosif Sângeorgean* notar consistorial este numit *paroh* la parohia *Chirău* (D. Gherlei).

Din șed. cons. 23 Sept. 1924.

Nr. 4039.

Preotul nou hirotonit *Aurel Făgărășan* este numit *administrator local* la parohia *Mănăstirea Moiseiului* (D. Vișeuului).

Din șed. cons. 23 Sept. 1924.

Nr. 4038.

Preotul nou hirotonit *Florian Găvrilașiu* este numit *administrator*

local la parohia *Sig* (D. Valcăuului).

Din șed. cons. 14 Sept. 1924.

Nr. 3842.

Onoratul *Mihaiu Iuga* administratorul parohiei *Vișeu de mijloc* (D. Vișeu) este numit *paroh* la aceeaș parohie.

Din șed. cons. 23 Sept. 1923.

Nr. 4040.

Onoratul *Augustin Mândruțiu* paroh în *Mireșul mare* (D. Mireșului) este numit *protopop onorar*.

Din șed. cons. 23. Sept. 1924.

Nr. 4044.

Sunt numiți *parohi* următorii administratori locali:

Onorații: *Ioan Oltean* preot în *Poi-nița* (D. Naprazii), *Ioan Chișiu* preot în *Varaiu* (D. Șomcutei), *Teodor Lengyel* preot în *Lucăcești* (D. Mireșului).

Din șed. cons. 23 Sept. 1924.

Nrii 4041-4043.

Primiți în clerul tinăr.

Sunt primiți în clerul tinăr *Emil Muste* din Sava, *Ilie Vetșan* din Maladia și *Procopiu Cotuți* din Lăpușul unguresc.

Gherla, la 1 Octomvrie 1924.

Nrii 3996, 3161, 3783.

Comunicat.

Se face cunoscut Veneratului Cler, că Onoratul *Petru V. Șireagu*, a cărui primire în Biserică și numire la parohia *Sig* (D. Valcău) s'a comunicat în „Curierul Creștin“ Nr. 16 din 1924 sub Nr. cons. 3030/1924, nu mai face parte din clerul eparhial.

Din șed. cons. 24 Sept. 1924.

Nr. 4031.

Concurs la parohii.

Parohia *Călinești* (D. Țării Oașului) se curentează cu *terminul 25 Octomvrie 1924* — pe lângă susținerea anului de respirație, care ține până în 21 Septemvrie 1925.

Preotul care va fi denumit, va trebui — cu aceasta condiție — să se strămute imediat în parohie.

Din șed. cons. 26 Sept. 1924.

Nr. 4083.

Parohia *Porți* (D. Ipului) se curentează cu *terminul 5 Noemvrie 1924*.

Din șed. cons. 30 Sept. 1924.

Nr. 4184.

Doritorii de a dobândi vre-unul din aceste beneficii parohiale să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopesc în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc.
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlastic 1923/24; la caz, că școala în anul școlastic trecut n'a funcționat, atestat oficios că pruncii totuși au fost catehizați.
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugarea.

La rugărilor înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autenticate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

CONCURS

la postul de profesor de religione dela liceul grănițaresc „George Coșbuc“ din Năsăud.

Escrim concurs la catedra de profesor de religione dela liceul grănițaresc „George Coșbuc“ din Năsăud — cu *terminul 20 Octomvrie a. c.*

Doritorii de a dobândi acest post să-și înainteze rugărilor lor la acest Ordinariat episcopesc în termenul concursual, provăzute cu următoarele documente:

- 1) Absolutor teologic.
- 2) Certificat despre depunerea examenului special de profesor de religione precum și despre examenul pedagogic — fără aceste documente numirea se face numai de suplinitor.
- 3) Certificat de serviciu preoțesc ori catehetic.
- 4) Certificat de conduită.
- 5) Informațiune familiară.
- 6) Extras din ziarul școlar de prelegere din anul școlastic 1923/24 despre catehizare.
- 7) Extras din protocolul predicilor de pe anul 1923.

Documentele de sub 3, 4, 6 și 7 vor fi eliberate ori autenticate de către oficiul nemijlocit superior al recurentului.

Din șed. cons. 26 Sept. 1924.

Nr. 4098.

Colonizare în jud. Satu-mare.

În județul Satu mare s'au început colonizările pe moșiile expropriate dela contele Károlyi și alți moșieri absenteiști. — Lăsăm deci Fraților protopopi și preoți din județul Maramureș — să recomânde cu toată căldura credincioșilor noștrii mai lipsiți din ținuturi muntoase — pe unde nu au destul pământ cultivabil, ca să-și înainteze cereri la oficiile administrative competente — pentru a fi împroprietăriți în județul Satu mare pe moșiile mai sus arătate.

Preoții din respectivele comunități despre celea împlinite în aceasta pricină vor face raport protopopilor districtuali, iar aceștia Ne vor raporta Nouă.

Din șed. cons. 26 Sept. 1924-

Nr. 3980.

Necrolog

Cu durere vestim Veneratului Cler trecerea la celea vecinice a preoților diecezani:

1. Onoratul *Ioan Tătar* parohul din Chirău (D. Gherlei), repausat în Cluj la 13 Septembrie a. c. în anul 66 al vieții și 39 al preoției sale.

2. Mult Onoratul *Alexandru Mirișan* parohul din Čalinești (D. Țării Oașului), protopop onoras, repausat la 21

Septembrie a. c. în anul 62 al vieții și 39 al preoției sale.

Onorat Frațiile Voastre să aduceți la altarul Domnului rugăciunile pii îndătinat pentru odihna sufletească a repausaților în Hristos Frați.

Gherla, la 29 Sept. 1924.

Nrii 3987, 4133.

CONCURS

la post de învățător.

Postul de învățător din *Satsugatag* se curentează pe lângă retribuțiunea: 250 Lei dela credincioși, cvartir în natura (2 camere, bucătărie, pivniță), 1/2 jugh. grădină pentru zarzavaturi, 10 jugh. pământ; restul ajutor de stat.

Gherla, la 29 Septembrie 1924.

Nr. 4140.

Terminul concursului se fixează pe 30 Octombrie 1924.

Petițiile împreună cu extrasul matricular de boțez, diploma de învățător, atestatul de serviciu și moralitate să se înainteze senatului școlastic. Acesta făcând alegerea, va înainta aci toate actele prin protopopul districtual. În toate locurile unde e de lipsă transcrierea ajutorului de stat, să se înainteze încă: atestatul de competență comunală, tabela de calificare a învățătorilor petiționari, libelele de plată a învățătorului ales, și petiția senatului școlastic pentru transcrierea ajutorului de stat. Protopopul districtual să ne raporteze tot atunci, că învățătorul de mai înainte în ce zi și din ce cauză și-a părăsit postul, că ajutorul de stat până când l-a ridicat, și că învățătorul nou ales în care zi și-a ocupat postul.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.**DISCURSUL P. S. S. EPISCOPULUI DIECEZAN, DR. IULIU HOSSU.**

Ținut la discuțiunea generală a legii învățământului primar, în ședințele Senatului dela 7 și 9 Iunie 1924 ')

PARTEA I.

(Ședința dela 7 Iunie).

D. Mihail Pherekyde, președinte: D-lor senatori, P. S. S. Episcopul Dr. Iuliu Hossu are cuvântul.

P. S. S. Episcopul român greco-catolic al Gherlei, Dr. Iuliu Hossu:

D-le președinte, d-lor senatori!

) După „Monitorul Oficial” Nr. 78 din 1 Iulie 1924.

Fără îndoială, nu poate să fie un proiect de lege de o mai covârșitoare importanță, decât acela care ni se prezintă nouă pentru discuțiune. El este menit să creeze condițiunile necesare ca acest neam să ajungă lumina după care, de atâtea veacuri a însetat.

Acest neam, care cu adevărat se află pe pragul unei noi vieți, nici când nu a fost în întregimea lui, nici când această țară nu a fost întregită, așa cum o văd ochii noștri fericiți. Cu adevărat se pot aplica cuvintele Mântuitorului: „Mulți ochi au dorit ca să vadă cecece vedeți voi, și nu-au văzut”. (Aplause).

Acest proiect este menit să facă ca lumina după care am însetat de veacuri să pătrundă în sufletul fiecăruia dintre aceia cari formează acest neam, ca astfel să fie deplin conștient de fericirea pe care i-a hă-

răzît-o Dumnezeu, să fie constient de drep-turile la cari a ajuns și de datoriile grele cari s'au așezat pe umerii lui.

În adevăr, d-lor senatori, au fost grele zilele din trecut, au fost multe primejdiile prin cari acest neam a trecut, oriunde a fost el răzlețit și împărțit, în oricare împărăție se află el; să nu credeți însă că primejdiile sunt mai puține astăzi în zilele de deplină libertate. Pentru aceea, ca nici când altă dată, nu este mai imperios necesar, ca fiecare din acei cari formează acest neam și acest popor, să primească lumina deplină în sufletul său, ca astfel luminat să pășească pe cărarea vieții noi, pe pragul căreia neamul nostru se află.

D-lor senatori, fără această lumină adevărată se va pierde în primejdiile libertății acel care a știut să supoarte opresiunile de veacuri, prin credința care o purtă în suflet și prin sufletul întreg și sănătos care îl însuflă. Acest suflet, care ne-a susținut în grelele veacuri de urgie, trebuie să rămână întreg și sănătos.

Mă mărginesc la cecece s'a petrecut la noi, la noi, înțeleg în trecut, căci astăzi nu mai este nici „la noi” nici la „voi”; suntem toți împreună. (Aplause). Suntem toți una, idealul național s'a împlinit, nimic nu ne mai desparte și nu ne poate despărți; am spus-o altă dată și o spun și astăzi, brațele cari au căzut pe umerii fratelui nu se vor mai desface în veci. (Aplause).

Am zis, d-lor, că sufletul este totul, pentru că noi dincolo, numai sufletul l-am avut, numai sufletul a rămas, și de multe ori numai ochii, ca să plângem. Așa și azi, nădejdea pentru zilele de mai bine, este sănătatea acestui suflet; el ne este chezeșia adevăratei înaintări, adevăratei propășiri, adevăratei așezări a temeliei nestrucate, a țării scumpe, a sufletului nostru și a fericirii poporului, din care suntem fericiți că facem parte.

Acest suflet de care vă vorbesc, d-lor senatori, este sufletul adânc creștinesc al neamului, sufletul creștinesc păstrat curat și neprihănit de biserică, de biserica părinților noștri, a fiștecăruia dintre noi.

Acest suflet creștinesc a știut, în decursul veacurilor de grea urgie, să se lupte pentru existență, a știut să ne apere de primejdiile cari ne amenințau existența peste tot, persistența sănătății sale creștinești a știut să lupte instituțiile susținătoare de neam, cari au fost școlile acestei biserici, și ortodoxe și unite, dincolo de Carpați.

Școala de peste Carpați, e singura școală a neamului, ea n'a fost un dar al nimănui, ea a fost rezultatul luptelor îndârjite pentru dreptate și pentru drepturi, a fost școala bisericii, a cărei fiecare cărămidă este sfințită

cu sângele mucenicilor, cari au avut adevărată dragoste de neamul lor și cari au susținut în sufletul lor flacăra nădejdei, a învierii, după lungi suferințe de veacuri, a fost școala bisericii românești de dincolo de Carpați, de care auziți de atâtea ori pomenindu-se, este școala confesională, pentru a cuprinde în această numire generică școlile tuturor confesiunilor.

În Ardeal, o mare parte a școalelor confesionale au fost și sunt școale românești. Așa precum vedem în expunerea de motive a proiectului de față, două din trei părți au fost școalele românești din școalele confesionale din Ardeal.

D-lor senatori, eu mă închin competențelor pedagogice cari fac parte din Sénat. Eu las toată sarcina examinării acestui mare, cu adevărat mare proiect de lege, de reformă a învățământului primar, în ce privește tehnica și toate cerințele pedagogice, pe seama competențelor în această materie, începând dela reprezentanții celor mai înalte școale ale țării, până la reprezentanții școalelor primare, cari toate au reprezentanții lor în acest senat.

Eu mă voi ocupa cu acest proiect numai în punctele cari ating aceste școli ale bisericii de dincolo de Carpați. Ceeace eu voi spune aci, nu este ca să supăr pe nimeni, este adânc convingere a sufletului meu, și cecece spun aici o fac din însărcinarea Episcopatului român-unit și numai cu gândul de a putea lumina, întru câtva această chestiune, pentru a determina maturul Corp ca să susțină și mai departe aceste școli ale bisericilor românești de dincolo de Carpați, pentru a se păstra prin ele sănătos, întreg și neprihănit, acel suflet care a susținut pe înaintașii noștri în cursul veacurilor de grea urgie. Acest suflet de aur dorim să-l vărsăm în nearșul întreg.

D-lor, am convingerea că aceste școli ale bisericilor pot încă să facă foarte mult bine pentru acest neam, pot să păstreze, în toată curățenia și sănătatea lui, sufletul înaintașilor noștri, pot să fie isvor de fericire pentru el, de înflorire și de înaintare pentru țară.

Ocupându-mă cu proiectul de lege întru cât se atinge de aceste școli românești, eu am convingerea că proiectul de lege pe care îl avem înaintea noastră, prin art. II, desființează aceste școli din ființa lor, pe care au avut-o înainte, oricare ar fi legea specială care se va face ulterior și oricum se va regulă situația acestor școale ca școli particulare, cu drept sau fără drept de publicitate. Pentru ce d-lor? Pentru că aceste școli ale bisericii românești, de dincolo de Carpați, au fost și sunt școli publice, întru totul asemenea cu școlile Statului, și în

ceea ce privește examcnele, și în ceea ce privește toate drepturile cari isvorau în urma examenelor date la aceste școli.

Dar, înainte de a merge mai departe, d-lor senatori, în această materie, eu vă rog să aveți răbdare ca să vă arăt tot procesul plin de dureri de 5 ani de zile, care ne-a adus pe noi la situația de azi, când școalele bisericilor românești am putea zice că nu mai sunt în funcțiune. Căci această stare se pare că a servit de îndemn, că aceste școale publice ale bisericii să fie eliminate din art. 2 al proiectului. Mă voiu extinde intenționat mai mult asupra acestui punct, pentru a vă arăta că starea de fapt de azi a școalelor noastre, aduse aici prin mijloacele pe cari le veți vedea, nu poate prejudeca întru nimic starea de drept, rămas întreg și neatins.

Considerând starea școalelor noastre, cu surprindere am citit în expunerea de motive că școalele profesionale minoritare, etnice minoritare, s'au înmulțit în număr dela 1918 încoace, pe când ale noastre nu numai că au scăzut în număr, dar au fost aduse în situațiunea de a nu mai funcționa, am putea zice în totalitatea lor. Nu mă ridic, Doamne ferește, împotriva izvoarelor de cultură a nimănuia, cultura adevărată este binecuvântare, ori de unde ar veni, și nu noi vom stânjeni posibilitățile culturii concetățenilor noștri, ci constat un fapt, pomenit în expunerea de motive, pentru a lumina procedura neînțeleasă față de școalele bisericii mele, fie direct, fie indirect. Și acum să vedem cum stăm cu școalele noastre. Mă iertați, d-lor senatori, dacă vă voiu expune acest dureros proces pe care eu nu l-am văzut îndreptățit, nu l-am văzut meritat. Nu o spun ca o supărare la adresa actualului regim, căci în ceea ce privește acest proces purtat școalelor de dincolo de Carpați, cu toții au participat la el, toți cari s'au perindat la guvern dela 1918 încoace, fie direct, fie indirect.

Lupta dusă în trecut de bisericile românești, pentru susținerea și apărarea școalelor, a fost înălțătoare. Cele mai dureroase momente, însă, din această luptă, le înregistram în toamna anului 1918. Atuncea a încercat vrăjmașii neamului să stingă lumina culturii, să suprime școlile bisericești, încercând să înfăptuiască zona culturală dealungul Carpaților, să iea cu deasila școlile. Noi am știut că aceasta este o nebunie și fiindcă este nebunie, este apropiat și sfârșitul ei. (Aplause).

În 1918, la 5 Septembrie, am fost chemați la conferința episcopescă la Oradea-Mare, la regretatul Episcop Radu, ca să ne sfătuim asupra ultimelor încercări de suprimare a școalelor noastre. Am răspuns în toamna anului 1918, ministrului cultelor: bi-

serica română unită nu cedează Statului nici o școală și biserica română unită se împotrivesc exproprierii clădirilor sale dealungul Carpaților, pentru că această expropriere ar face iluzoriu dreptul sfânt de a susține școala. Zadarnic invocă Statul unguresc că este de utilitate publică, noi, la rândul nostru, am argumentat că și școalele noastre sunt de utilitate publică. Acesta a fost cel mai dureros moment, suprema încercare, în vremuri extraordinar de grele, și acesta a fost răspunsul pe care biserica l-a dat, cu ultima sa energie și cu toată dragostea sufletului său. Am putea spune, că s'a așezat cu trupul ei ca să aperse acest drept al său, această fiică a sa, care era școala.

Fără ca să lungesc această istorie dureroasă a luptelor noastre, binecunoscută tuturor și care rămâne cea mai curată glorie a bisericii pe care o reprezintă; vă voiu pomeni d-lor senatori, că deodată ne trezim în cele mai fericite clipe, trecând lupta îndârjită, purtată fără întrerupere în trecut, trecând, după ceasul fericit al unirii, în altă luptă tot pentru apărarea școlii. Este extrem de dureros, dar adevărat. Nici când n'a putut fi văzut mai limpede tragicul unei lupte frumoase în această trecere atât de dureroasă și atât de bruscă.

Așa ne trezim în primăvara anului 1919, în Februarie mi-se pare, cu un congres învătătoresc la Sibiu, unde, ce se cere? Statificarea școlilor profesionale, statificarea școlilor românești.

Sună încă refrenul statificării din trecut în urechile noastre, sufletele noastre abia se liniștise în acordurile fericite ale unirii. Ardealul scump încă înjumătățit prin linia blăstămată de demarcație, o mare parte a frațiilor în suferințe fără nume, maltratați și duși la moarte, și atunci unii n'aveau altă grijă decât să ceară acum ei statificarea școalelor bisericești lor.

Nu voiu intra să cercetez cu deamănuntul motivele și argumentele cari s'au adus, însă motivul principal care i-a îndemnat ca să ceară cu atâta grabă, fără să ne dea odihnă, nici de câteva luni de zile ca să întrerupem lupta purtată în trecut, a fost unele nemulțumiri din trecut, a fost în definitiv, sărăcia bisericii, care n'a fost totdeauna în stare să asigure un salariu, așa cum a fost cel dat de Stat, a fost unele întârzieri în plățirea salariului, pentru că numai bisericile știu cu câte greutate au luptat, cerând dela credincioși cari erau și ei lipsiți și de multe ori nu puteau ca să contribuie la vreme cum erau datori, și astfel sufereau întârzieri plățile. Acest motiv mai ales material, i-a îndemnat ca să ceară cu grabă statificarea, ca să se elibereze de jugul care li-se părea că apasă greu asupra d-neilor.

D-lor senatori, acestea le spun nu ca să acuz nici pe departe pe acel ales apostolat, ori pe acei aleși apostoli ai culturii naționale, care este corpul învățătoresc. Nici pe departe, pentru că n'a fost atât de generală această cerere, această insistență; n'a fost atât de generală această nemulțumire și această grabă de a scăpa, de cine?

De a scăpa de o mamă ocrotitoare, de a scăpa de mama din sânul căreia a ieșit, de a se îndepărta, cu atâtă grabă, dela casa părintească, pe cărările noi și frumoase și luminoase, cari de bună seamă se aratau foarte luminoase. Și trebuie să fie luminoase și dorim să fie luminoase cărările neamului întregit, pe care pornește acum, așezat pe pragul vieții noi, a cărei viitor îl dorim din tot sufletul, cât mai strălucit și cât mai fericit. (Aplause). Inșă nu putem spune că această grabă pe noi nu ne-a durut. Porți o luptă împotriva opresorului până astăzi, porți o luptă până în toamna anului 1918 și să începi o nouă luptă cu ai tăi în februarie 1919? Este grozav să fii așezat să te lupți în orice chip împotriva ai lor tăi!

Și pentru ce este durerea noastră atât de mare? Am spus-o d-lor senatori, și repet aceste lucruri, fără intențiunea de a supăra pe cineva. Odată trebuiau să se asculte aceste lucruri.

D-lor, dacă e vorba de a prohodii ceea ce avem mai scump în sufletul nostru, ceea ce la mează o parte atât de aleasă a sufletului nostru, atunci să facem un prohod cinstit. Biserica nu putea să nu-și spună cuvântul său.

Glasul durerii noastre nu s'a prea auzit în cursul acestor 5 ani. Pentru ce? Pentru a nu da impresia că noi continuăm lupta cu Statul, care suntem noi, pe care îl iubim, pentru care suntem gata să ne jertim, cu care noi ne identificăm întreaga noastră viață, în serviciul căruia vrem să punem toate energiile sufletului nostru, pentru ca el să înflorească.

Am tăcut ani de rând și cred că este cuviincios, adecă din nefericire ar fi, de și trebuie să nădăjduim până în ultimul moment că nu va fi așa, dar dacă ar fi să fie un prohod, atunci să fie cinstit. Nădăjduesc însă tare d-lor senatori, că d-voastră veți împiedica de a se îngropă prin acest proiect școlile bisericii românești și le veți reabilita deplină după cum merită și le veți lăsa în deplina lor ființă.

(Va urma).

Despre moarte și ajutorarea celor morți.

(Urmare).

Și greu este acest gând, dacă ne socotim la moartea noastră — și ne so-

cotim la viața noastră — cum vom da socoteală înaintea Domnului și unde vom cădea, la meazăzi ori la meazănoapte.

În împărăția lui Dumnezeu *nu poate intra nimica spurcat*; mila dumnezeiască lucrează însă și după moarte. Cei ce *mor pocăiți*, deși au fost păcătoși — dacă n'au făcut destul pentru păcatele de cari s'au lăpădat în această viață, au să facă destul după moarte în locul numit cel curățitor, cum ne spune sfânta noastră credință.

Si asemenea ne învață credința, că noi cei vii putem să ajutăm pe cei morți în pocăința lor din locul curățitor, ca mai îngrabă să se poată curăți și așa a intra întru fericirea vecinică.

Sfântul Părintele nostru Efreem Sirul spune în testamentul său: „*După ce vor trece treizeci de zile dela moartea mea, să faceți rugăciuni pentru mine, frații mei. Căci se ajută morții prin jertfele celor vii. Deși fi lui Matatia numai prin închipuire au sărbătorit zilele Domnului, au adus jertfe pentru iertarea păcatelor celor morți în războiu, precum se poate citi în sfintele Scripturi (II. Mach. 12, 43) ... cu cât mai vartos deci preoții Fiului lui Dumnezeu se roagă în slujbele lor, pentru iertarea păcatelor celor morți!*”

II. Creștinii în toate timpurile s'au rugat pentru cei morți și au făcut jertfe după ei.

a) Plângerea celor morți și îngropăciunea pompoasă, ori cununile și florile nu ajută pe cei morți. Murind fiul unei văduve, a plâns biata de ea săptămâni întregi, până când bunul Dumnezeu n'a luminat-o prin un vis despre necreștineasca sa purtare. A văzut anume în vis o ceată de tineri alergând pe o stradă lungă — și fiul ei în urma lor alerga, de abea găfăind și acoperit cu sdranțe — fără a se putea apropia de cei înainte. Mama sa cu durere îl întreabă pentru ce a leargă așa sdrențos și nu poate ajunge pe ceilalți. Și fiul a răspuns: „*Mamă! plânsul tău mie nu-mi folosește, nu-*

mi ajută la nimica. Dacă vrei să-mi fie bine, să dai milă și să faci slujbe pentru sufletul meu". Deșteptându-se femea din somn i-s'a luminat mințea, și n'a mai plâns fără rost după fiul său, ci a făcut așa cum trebuie să facă o mamă creștină.

b) Puternic se ajută sufletele celor morți din locul curățitor prin faptele milei și cu toate faptele bune făcute cu gândul la cei morți; mai cu seamă însă prin sf. Liturghie făcută pentru acele suflete.

Sf. Părinte Augustin în cartea a 13. a Mărturisirilor sale vorbește despre moartea mamei sale, s. Monica. Sf. Monica călătorind cătră casă la Africa din Roma, la orașul Ostia a devenit greu morboasă; fratele sf. Augustin a zis că dacă va muri mama lor aici în străinătate, vor duce trupul ei acasă și acolo o vor înmormânta. Sf. Monica a răspuns: „*Nu vă gândiți voi la trupul meu; îl veți îngropa unde veți putea mai ușor. Numai aceea vă rog, să vă aduceți aminte de mine la Altarul Domnului*”.

La sf. Clement Hofbauer († 1820) preot în Viena a venit odată o văduvă spunând că a văzut în vis pe bărbatul său tremurând de frig. „*Imbracă pe cei săraci și fapta asta bună să o faci cu gândul ca bunul Dumnezeu să o primească pentru sufletul din locul curățitor*” i-a răspuns sfântul preot. Și aieva după un an a venit femeia și a spus sfântului, că a făcut milă cu cei săraci, și acum nu de mult, a văzut în vis iarăș pe bărbatul său repausat, îmbrăcat bine și foarte voios.

c) Prin ajutorarea celor morți, prin fapte bune și rugăciuni, ne câștigăm prieteni pe acele suflete, cari dacă întră în fericirea vecinică, se vor ruga și ele la rândul lor bunului Dumnezeu pentru noi. Faptele noastre bune făcute pentru cei morți aduc fericire și binecuvântare asupra noastră, precum se poate vedea din întâmplarea următoare:

Scriitorul Rosignoli istorisește din anul 1817, despre o cuvioasă servitoare din orașul Lyon din Franța, carea în

toată luna dădea să se slujească o sfântă Liturghie pentru sufletele din locul curățitor și anume pentru acel suflet, care este mai aproape de mântuire de acolo.

Mai târziu soartea a dus-o în Paris, unde a căzut greu morboasă, a pierdut locul unde slujea și a trăit o lună de zile din bani cruțați. Ridicându-se din patul ei, — pe când a apucat la cevaș putere, avea numai 8 groșițe bani. Se pornește la biserică să mulțumească lui Dumnezeu pentru însănătoșare și apoi cu gândul că va merge să-și afle din nou loc de slujit. Intră în biserica sf. Eustachie, unde chiar era slujbă. Indată-și aduce aminte că în luna asta n'a dat slujba obișnuită pentru cei morți. — Acum bani nu avea de slujbă, iar de ar da rămășița de 8 groșițe — ce mai avea, trebuia să flămânzească o zi două până-și va afla serviciu. Se lupta cu sine ce să facă! Pe urmă se hotărăște să dea slujba și apoi să dea Dumnezeu ce-a vrea. Merge la un preot și-l roagă să facă sfânta Liturghie, sub care ea plângea de soartea amară, ce a ajuns-o. — După slujbă a ieșit și a pornit să-și afle ceva loc unde să poată intra în serviciu. Pe o stradă mare plină de oameni iată numai un domn tinăr, elegant cu fața albă o întreabă: „Auzi fată, așa-e că cauți serviciu? Uite dute la Doamna cutare din strada și nr. Cred, că te vor primi bucuros în serviciu”. Și zicând aceste a pierit tinărul domn în mulțimea de oameni. — Fata se pornește cătră locuința zisă, de unde chiar când sosește ea, ieșea o servitoare în mână cu haine pachetate, mânioasă și suduind. Fata noastră întră și află o doamnă în vrâstă acolo, carea o întreabă: Ce dorești? La ce fata: Onorata Doamnă, azi des de dimineață un domn tinăr m'a trimis să vii aici, zicând că este lipsă de servitoare. „E bine, zice Doamna, e chiar bine. E drept că eu n'am știut azi dimineață că mă va părăsi servitoarea veche. Numai acum jumătate ora i-am spus să meargă, de oarece era obraznică”. O chiamă apoi în

sală pe față să mai spună că cine a trimis-o, de oarece s'a mirat de această întâmplare — și apoi să-i arate rîndul casei. Intrînd fata, vede pe pîrete o fotografie mare și zice cîtră Doamna: „Onorata Doamnă! Acest Domn tînr, al cărui este acest chip, m'a trimis la D-Voastră!“ Doamna zice: „Acesta este fiul meu; dar el este mort, mai bine de 2 ani“. — Povestind însă fata vieța ei, boala și lipsa ei, precum sf. Liturghie dată din cei din urmă bani ai ei, s'a luminat lucrul, că bunul Dumnezeu a lăsat să se facă minune cu fata aceasta cuvioasă — să fie ea ajutată prin sufletul care a scăpat prin jertfa ei din locul curățitor.

III. Iubiți Creștini! Cuvintele Sintelor Scripturi. „*sfânt și cucernic gînd a fost, că a făcut curățenie pentru cei morți, ca să se slobozească de păcat*“ (II. Mac. 12, 46). să fie sădite adînc întru inima noastră de creștini și cu osîrdie să facem cea mai frumoasă faptă a dragostei creștinești — rugăciunile și mila pentru cei morți, ca și noi să avem parte de aceeași dragoste de cîtră cei ce vor rămînea în urma noastră și să avem darul Atotputernicului Dumnezeu asupra noastră. Amin.

(Fine.)

„Concordia“ institut de credit și economii s. a. Gherla.

Prospect de emisiune. În baza hotărîrii luate în adunarea generală din 20 Februarie 1922 se sporește capitalul societar dela Lei 100.000 — la Lei 500.000.

Sporirea capitalului societar se face prin emiterea alor 8000 acții noi cu nominalul de Lei 50.—

Din emisiunea nouă au drept la 6000 bucăți vechii acționari, așa că fiecare acționar vechiu poate subscrie 3 acții noi după fiecare acție veche.

Restul de 2000 bucăți rămîne pen-

tru subscrieri noi, — avînd preferință vechii acționari.

1) Acționarii vechi plătesc pentru o acție nouă 60. — Lei, din care suma de Lei 50 trece la capitalul societar, iar 10 Lei, după detragerea cheltuelilor de emisiune, va trece la fondul general de Rezervă.

2) Acționarii noi vor plăti pentru o acție 80 Lei, din care suma de Lei 50 va trece la capitalul societar, iar restul de Lei 30, după detragerea cheltuelilor de emisiune, va trece la fondul general de Rezervă. În aceasta categorie cad și acționarii vechi cari subscriu din cele 2000 acții rezervate pentru subscrieri noi.

Semnarea subscripției publice se încheie la 15 Noemvrie 1924.

Prețul acțiilor se va plăti într'o sumă deodată cu optarea adecă semnarea, dar cel mai târziu pînă la 15 Noemvrie 1924 la Cassa Institutului.

Direcțiunea își rezervă dreptul de selecționare a subscrierilor făcute față de acționarii noi. În caz de selecționare, cei selecționați primesc suma plătită fără dobîndă.

După capitalul vărsat, pentru acțiile noi se plătește dobîndă de 8% începînd din ziua plătirii pînă la 31 Dec. 1924. Acțiile noi vor participa la beneficiul anului 1925.

Gherla la 10 Sept. 1924.

Direcțiunea.

IN LIBRĂRIA DIECEZANĂ

avem tot felul de cărți bisericești și literare. În special atragem atențiunea preoțimii asupra **Evangheliei** ed. II. Blaj, care se află compactată în piele veritabilă întregă și cu ornament de aur.

Se află **Evangelia, Apostol și Mineiu** Compactate în piele veritabilă.

Pentru partea neoficială răspunde: Iosif Sângeorgheanu